

באמת הנבחרים

לעומת זה גילה את אהבתו לפועלים. אבל באי-הבטחה הוא מקנא ואינו יכול לסבול את רגשי האהבה של הפועלים לוייצמן, והקנאה מולידה את השנאה. רגש טבעי. ידוע מה שאוהב קנאי יכול לעשות. בכל זאת צריך לומר לשבח, שהנאום היה מתון מאד — וכמעט לא דמה בכלום לכל מה שאמר לפני שבוע ימים ב„קונגרס“ הרביזיוניסטי בת"א.

הנאומים היפים.

מרחוק יכולים הדברים להתפרש כקלוסיים לעצמך — אבל אין להעלים את האמת, הדברים השקולים ביותר שנשמעו בוויכוח היו מפי נאומי הפועלים. בדברי ריי בנגוריון היה משקל ואחריות, אמונה גדולה וראיית המציאות, רצון אמת למצוא דרך לשלום עם הערבים מבלי לקפח את המטרה הציונית. יש לציון גם את נאומו של הרב שפירא מהפועל המזרחי. הוא נגע לאו דווקא בענינים המדיניים הנבחרים אלא ביחסי העבודה ונאים היו הדברים גם בעורתם וגם בתכנם.

הנאומים המזרחיים יש להם גוון מיוחד. ביניהם כאלה הידועים מכבר. בעלי לשון עברית חיונית, למדנית. אבל במשך השנים הל אצלם שינוי גדול בתפיסת הענינים. עוד זכורים דבריהם השמחיים כאספות הקודמות. עתה אין הדבר כך. הם, כמו שאומרים „בקורים הענינים“.

גוון ומזג

גם הישיבה השניה עמדה במזג מדיניות — חמיר שך הויכוח. היה קשב רב לכל אשר הוגד, תנובה בלתי פוסקת, תגובה פרלמנטרית מבלי עכור את התחומים. משמע המוחות עסוקים בכך. האם זה טוב או רע? בהתענינות בפוליטיקה ודאי שאין כל רע, אולם כשהפוליטיקה נעשית מרכז הכובד, יש להרהר אחריה. הנשמעו דעות חדשות? נימוקים חדשים? העמקו הרב-רים? אפן.

מפלגות המרכז לא גילו חדשות. יש כעין עקד שנות לכלי ארוג את הוט המחשבה הלאה מן הג' קודה שנקבעה עם פרסום הכפר הלבן. על כן אירצון קפריסי למו"מ בלונדון, פחד מפני ישיבה ליד שולחן עגול עם העם השכן. גל המחאות שהציף את היהדות בכל העולם לאחר הגזירות, משמש מעין מחסה, מסתתרים תחתיו, ממשיכים להיות בהרגשת-חוסן זו מבלי רצון להתנער. אבל בעצם זוהי אינרטיה פוליתית.

הוא הדבר לגבי הרביזיוניסטים. יש להם עמדה פוליטית אחת והיא „ויצמן רד“. ויצמן מנהל מו"מ — אין אנו רוצים במו"מ. ויצמן הודיע על שולחן עגול עם הערבים — אין אנו רוצים בשולחן עגול. הנאום השלישי מבין הרביזיוניסטים שהשתתף בוויכוח, פון וויזל גילה אפקים פוליטיים חדשים. הוא עבר את כל מדינות ערב והאישלום מכומביי עד רבת-עמון, בדק את האימפריאליזם הבריטי ואת תנועת הפן-אישלום וניסה להביא לפני אספת הנבחרים את תוצאות טולו הפוליטי. לא רב השלל אשר הביא באמתתו. לאימפריאליזם הבריטי יש ענינים משל, שאינם מזדחים את הציונות — זה ברור. אולם שלטנו של אבן סעוד ודאי שאינו טוב משלטון ממשלת המנדט. השכל הישר אומר שצריך לבחור בקטנה שבשתי הרעות. אבל לא כן יסיק פון וויזל — הוא לא ילך למו"מ, לא

עם אנגליה ולא עם הערבים. בפרשת היחסים הם ברובם קיצוניים ביותר. יורד עים הם את בני הארץ מקדוב, רואים מה רב ההבדל בשתי דמותות התיים, ומה רב ערכה של הרמה הנכונה על פני הנמוכה. יש, כנראה, דברים שהם חשים בענין זה יותר מאשר האיש הבא ממערב, אולם ביטוי בהיר למהות ההרגשה הזאת טרם ניתן על ידם. על כן אין כוה-אכחה מספיק בדבריהם בנידון זה.

הויכוח המדיני הסתיים ללא הפתעות. אימת ההתנגשויות הרביווניסטית נתבררה. היש לראות בזה נצחון המתונים שביניהם, אלה שסולקו מה"קוני גרם" בת"א? יתכן. אבל איך שהוא, הישיבות עברו הרבה יותר יפה מכפי ששוער מקודם. גם זו לטובה.

מושגה במקצת, אבל הישיבה השלישית על ענייני הקהלות והמסום התנהלה בערנות רבה. היה גם ממפרמנט. אבל ממין אחר. מזן קהלתי. צצו ועלו מנבכים היצרים שבמחלוקת לשם שמים אשר ב"קהלה הקדושה". התיאבון ה"דתי" מתלקח היש, ה"שולחן ערוך" עולה, באילו, לשלמון. כמצב כזה קל להם, לא לה הרואים את עצמם כ"שליחי המקום" להטיל טרות על ההפשים. בן-דגוע גזה הסבלנות. כמובן, שצריך להתיחס בסבלנות לרעות, אבל גם מזבן מאליו, שרס לרעות המתרות מן התורה. וכל מחלצות הנימוס נושרות לגבי ההפשים בדעות.

חברינו התימנים מפרשים מיד את הלאומיות באופן פרימיטיבי למדי. ויעקב שלמה כהן — לשור נו שנונה והוא זורק חציו על שמאל ועל ימין בהצלחה "גאומית" רבה. בהברקות ובתשובות קולעות לקריאות-הבינים ובעממיות רבה — אבל ב"סבלנות" לקוהה מאת האימם יהיא.

שאלת ה"זול" (סקולריזציה) של כנסת ישראל עולה תכופות ספי כמה גואמים, אבל צרים שבי"י הכנסת, הבנויה על יסוד של עדה דתית. הכנסת צריכה עוד להיבנות. לעת עתה צריך לקבלה כמו שהיא.

על כל פנים היה בויכות הזה ממפרמנט לא מדיי נ"י. הקהל שמי"א את האולם עד אפס מקום קבל ש"י לומים, היה "די מעניו".

הויכוח על עניני הכריאות לא עוררו התרגשות יתרה. להעברה זו יש הסכמה. עירית ת"א כבר עשתה את הצעד הראשון. ובכן יבחנו הבוהנים את פרטי התנוה בין הוה"ל ובין "הרסה". יש עוד "העברה" העומדת על הפרק ואליה מופנה כל תשומת הלב. י. רואה